

Från klassrum till kontor

ChatGPTs funktion i lärande och det framtida arbetslivet

Natalia Szajczyk & Lovisa Fredelius Rapp

Handledare
Maria Löfgren Martinsson

Abstract

Arbetets art:	Kandidatuppsats
Sidantal:	34
Titel:	Från Klassrum till kontor – ChatGPTs funktion i lärande och det framtida arbetslivet
Författare:	Natalia Szajczyk & Lovisa Fredelius Rapp
Handledare:	Maria Löfgren Martinsson
Datum:	2025-01-10
Sammanfattning:	ChatGPT är ett lättillgängligt AI-verktyg som många studenter använder i sina studier. Däremot finns det idag delade åsikter kring eventuella konsekvenser av användandet på lång och kort sikt. Med utgångspunkt i studenters utsagor syftar uppsatsen till att öka kunskaperna kring hur användande av ChatGPT upplevs inverka på lärande samt hur det potentiellt skulle kunna återspeglas inom arbetslivet. Datainsamlingsmetoden utgjordes av semistrukturerade intervjuer, grundade i kvalitativ metod och grundad teori. I resultatet framkom det att studenter uppfattade sitt ChatGPT-användande som ett komplementär verktyg för lärande. Det ansågs även ha en positiv inverkan på lärande genom sin tids-effektivisering. Däremot riskerade en överanvändning kunna leda till ett försämrat djuplärande. Respondenterna reflekterade sedan kring vilka tillämpningsområden ChatGPT kunde ha i det kommande arbetslivet. I uppsatsens avslutande presenteras därefter reflektioner som kan bidra till vidare forskning.
Nyckelord:	ChatGPT, lärande, arbetsliv, time management, Grundad teori

Innehållsförteckning

Förord.....	i
1. Inledning	1
1.1 Teoretiska utgångspunkter	2
1.2 Syfte och frågeställning	2
1.2.1 Avgränsningar	3
2. Metod	4
2.1 Metodologi	4
2.1.1 Konstruktionism	4
2.1.2 Kvalitativ metod	4
2.1.3 Grundad teori	5
2.2 Genomförande	6
2.2.1 Semistrukturerade intervjuer	6
2.2.2 Utformande av intervjuguide	7
2.2.3 Urval	8
2.2.4 Bearbetning och analys av data	8
2.3 Kvalitets- och metodreflektion	10
2.3.1 Kvalitetskriterier	10
2.3.2 Etik	11
2.3.3 Metodreflektion	12
3. Resultat	14
3.1 Öppen Kodning	14
3.1.1 Kategori 1 – traditionella studietekniker	14
3.1.2 Kategori 2 – förhållningsätt	15
3.1.3 Kategori 3 – tillämpning av ChatGPT	15
3.1.4 Kategori 4 – ChatGPTs brister	16
3.1.5 Kategori 5 – hinder för lärande	17
3.1.6 Kategori 6 – ChatGPTs potential	18
3.1.7 kategori 7 – arbetsliv	19
3.1.8 Sammanfattning av kategorier	20
3.2 Selektiv Kodning	20
3.2.1 Effektivisering	21
3.2.2 Individuellt lärande	22
3.2.3 Sammanfattning av kärnkategorier	23
4. Teoretisk analys	25
4.1 Multimodalt lärande	25
4.2 Förutsättningar för lärande	26
4.3 Time Management	27
4.4 Arbetsplatslärande	28
5. Diskussion	29

5.1 Fördjupad diskussion	29
5.1.1 Time Management och effektivisering	29
5.1.2 Lärande och ChatGPT.....	30
5.2 Besvarande av frågeställningar	31
6. Avslutande reflektioner	34
Referenser	35
Bilagor.....	a

Förord

Vi vill tillägna det här förordet till ett antal personer som genom sitt stöd och bidragande i studien möjliggjort för den här uppsatsen. Först och främst vill vi rikta ett stort tack till vår handledare, Maria Löfgren Martinsson, som bidragit med stöttning, vägledning och kloka tankar under uppsatsskrivandet gång. Vi vill även tacka de som deltagit i studien med sin tid, sina tankar och resonemang. Utan er hade det inte blivit någon uppsats.

1. Inledning

Sedan ChatGPTs lansering 2022 har verktyget revolutionerat människans AI användande genom att framställa omedelbara svar som verkar mänskliga. ChatGPTs tillgänglighet har dock bidragit till att verktyget använts i betydligt större grad än vad det har granskats. Med det har det också väckts en intensiv debatt kring huruvida verktyget kan skada eller vara till nytta, inte minst inom skolvärlden. Xiao, Chen & Bao (2023) tar bland annat upp i sin artikel att lärare är skeptiska till verktyget då det skulle kunna öka risken för fusk och orättvist stöd vid problemlösning inom akademiska studier. Samtidigt hänvisar de till rapporter som lyfter fram ChatGPTs framgångar och bidrag till examen inom högre utbildning. I en annan studie utförd av Luke Parker et al. (2024) visade resultaten på att 65% av de undersökta studenterna använde verktyget till samtliga kurser inom sina utbildningar. Trots osäkerhet från studenterna kring det etiska förhållningssättet till ChatGPT kunde plagiat-verktyg identifiera att cirka 20% var AI genererat innehåll i 16 av 118 skolarbeten. Båda ovanstående studier tyder på att ett entusiastiskt användande delas med skepsis till verktygets konsekvenser. Xiaos, Chens och Baos (2023) analys av 500 universitet visade även på att mindre än en tredjedel av skolorna hade policys relaterade till AI-verktyg som ChatGPT.

En framstående aspekt av användandet inom studier är dess inverkan på lärande. Parker et al. (2024) lyfter bland annat att ChatGPT kan användas för framtagande av uppsatsämnen, språklig översättning och faktastöd. Trots dessa förmåner har funktionerna skapat oro för exempelvis hämmande av kritiskt tänkande förmågor hos studenter samt förhindrad akademisk integritet. Det har bidragit till institutionella diskussioner kring hur man ska navigera och balansera AI-verktygs funktioner med viktiga lärandeprocesser.

En ytterligare faktor att ta hänsyn till är dessutom att universitetsstudier är en språngbräda in i arbetslivet. Kunskaperna man tar med sig från sina akademiska studier kommer ha en direkt inverkan på ens förhållningssätt i arbetslivet. Med det tillkommer ens erfarenheter av verktyg som ChatGPT. I boken *generative AI in higher education* lyfter författarna att verktyget redan används, i huvudsak som ett stödverktyg för effektivitet i arbetet. Flera prognoser har dock gjorts på hur AI-verktyg kommer att inverka på den framtida arbetsmarknaden. Medan en del förutsäger att AI kommer bidra till förlorade eller ersätta jobb och yrkesroller, menar andra på att AI kan vara svaret på ett ökat globalt BNP (Chan, C. Colloton, T. 2024, s. 241–242). Tydligt är dock att oavsett positiva eller negativa effekter kommer AI vara en del av den framtida arbetsmarknaden.

Utifrån ovanstående information kan man därav konstatera att det finns en kunskapslucka kring vilka potentiella konsekvenser verktyg som ChatGPT bidrar med på både lång och kort sikt. Vi hoppas därav att med uppsatsen kunna öka kunskaperna kring hur AI-användande upplevs påverka lärande och med det skapa en diskussion kring hur det eventuellt kommer återspeglas i det framtida arbetslivet. Som kommande HR-praktiker tror vi att en ökad kunskap kring ChatGPT kan bidra till möjligheter inom bland annat kompetensutveckling, utökad arbetsrätt och en mer nyanserad organisationsutveckling.

Studien kommer utföras på Lunds universitet som klassas som en av världens största utbildningsanstalter, med cirka 47 000 studenter och flertalet inriktningar för utbildning (Lunds universitet, 2024). Genom en enkel efterforskning kunde man hitta flertalet policyer inom olika fakulteter relaterade till AI-användande. Samtliga riktlinjer tillåter ett användande av AI som stöd för lärande. Även lärare och professorer förväntas bekanta sig med verktyg som ChatGPT för att öka sin förståelse kring hur det används i diverse universitetsstudier. Studenter uppmanas dock utnyttja AI-verktyg återhållsamt och med konkreta beskrivningar av hur ChatGPT har använts (2024).

1.1 Teoretiska utgångspunkter

Uppsatsens två ledande begrepp kommer att vara “*lärande*” samt “*ChatGPT*”. Nedanstående definitioner utgör utgångspunkten vid utformande av intervjuguide och intervjuer. Begreppsförklaringarna har inledningsvis utformats relativt brett i syfte att skapa utrymme för egen tolkning av intervjupersonerna. Vidare teori har utarbetats efter den empiriska analysen.

Efter en djupare efterforskning går det att konstatera att det finns en oenighet kring när ChatGPT lanserades som vi känner till det idag. Majoriteten av källor hänvisar dock till den 20 november 2022, bland annat i Xiao et al. (2023) artikel, och var grundat av OpenAI. Samma artikel definierar även ChatGPT som en chatbot för naturlig språkbehandling som bland annat kan generera och besvara frågor, skapa text och koder samt annat nyanserat innehåll som har ett väldigt människoliknande resultat (s. 3). Lin et al. (2024) har en liknande definition i sin bok och nämner också att ChatGPT har en allsidig funktion som går att applicera på såväl komplexa frågeställningar som vardagliga situationer, samt har förmågan att ta fram relevant information efter individuella sammanhang (s. 4).

Lärande kan innefatta olika betydelser beroende av den kontext det åsyftas. I Illeris presenteras en definition av lärande som vi applicerat i denna uppsats då det överensstämmer med vår egen syn av vad lärande innebär och hur vi anser att lärande sker i förhållande till vår frågeställning. Lärande kan beskrivas som en process hos människan som genererar en varaktig förändring av den egna kapaciteten som inte enbart beror på glömska, biologisk mognad eller åldrande. Däremot kan sådana faktorer bidra till att lärande faktiskt sker eller att det faller i glömska. Med lärande hänvisas framför allt till den individuella läroprocess som sker när någon lärt sig något, då en förändring skett som är bestående för de egna kunskaperna och förmågorna (Illeris 2015, s. 17–18).

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med studien är dels att beskriva och analysera hur studenter inom högre utbildning upplever sitt användande av ChatGPT och hur de anser att det påverkar deras lärande. Genom undersökningen vill vi belysa hur ChatGPT kan stödja eller hindra studenter i deras förmåga för kritiskt och analytiskt tänkande samt självständighet i akademiska

sammanhang. Ur studenternas utsagor har en diskussion kring hur ChatGPT eventuellt återspeglas arbetslivet uppstått. Med det formulerades en tredje frågeställning. Studien kommer baseras på följande frågeställningar:

Hur upplever studenter sitt användande av ChatGPT?

Hur resonerar studenter kring vilken inverkan ChatGPT har på deras lärande?

Med utgång i studenternas utsagor, vilka är de potentiella effekterna av att integrera ChatGPT på arbetsplatsen?

1.2.1 Avgränsningar

Studien grundar sig i ovanstående definitioner på lärande samt ChatGPT och har varit ledande genom hela arbetets gång. Inledningsvis var undersökningen ämnad att ha en bredare grund och utgå från begreppet “AI-verktyg” i syfte att öppna upp möjligheten att belysa fler verktyg, men efter utförd intervjustudie avgränsades undersökningen till “ChatGPT” eftersom det var det enda verktyget som belystes av studenterna. I relation till analysen kring potentiella effekter på arbetslivet avgränsar sig arbetet till en diskussion och inte faktiska erfarenheter, eftersom samtliga studenter har begränsade arbetslivserfarenheter, särskilt arbetslivserfarenheter som inkluderar användandet av AI. Gällande urval har studien endast utförts på studenter och inte på lärare eller professorer. Detta för att hålla arbetet inom rimliga gränser för uppsatsens syfte. Samtliga studenter studerar vid Lunds universitet på samma program och har erfarenheter av att använda ChatGPT.

2. Metod

Nedan introduceras studiens valda metod. Avsnittet inleds med de metodologiska utgångspunkter som styr arbetet. Parallellt med en presentation av vardera metodologi och dess innebörd redogörs det för hur de applicerats på undersökningen. Därefter beskrivs själva genomförandet av studien för att avslutningsvis övergå till en reflektion av kvalitetsaspekter, etik samt en metodreflektion.

2.1 Metodologi

2.1.1 Konstruktionism

Uppsatsens ontologiska utgångspunkt har inledningsvis grundats i vår egen uppfattning av verkligheten och sedan fördjupats med hjälp av konstruktionismens verklighetssyn. Vi anser att den verklighet som existerar uppstått som ett resultat av sociala interaktioner. Exempelvis tror vi att studenternas upplevelser av ChatGPT användande och lärande kommer påverka utformandet av den verklighet kring hur detta diskuteras samt de kommande sociala handlingar som kan uppstå. Vi tror alltså att studenters upplevelser av AI-verktyget ligger till grund för hur det sedan praktiskt tillämpas, vilket i sin tur påverkar hur studenterna i framtiden resonerar kring det genom att stärka eller minska de egna övertygelserna rörande detta område.

Tanken om att sociala skeenden och den mening de tillskrivs formas av sociala aktörer stämmer väl överens med det konstruktionistiska perspektivet (Bryman 2018, s.58). I Bryman beskrivs det som en förklaring av den process som konstruerar den sociala verkligheten. Grundsynen är att människor i form av sociala aktörer ständigt skapar sin verklighet, istället för att verkligheten styr människans upplevelser och handlingar (ibid, s. 59). Diskussionen i uppsatsen bygger därför på detta resonemang som därmed påverkat hur vi uppfattar och tolkar det vi analyserat samt i vilken utsträckning det kan beskrivas.

2.1.2 Kvalitativ metod

För att undersöka studenternas upplevelser har en kvalitativ forskningsansats valts då den bidrar med förståelse kring hur den sociala verkligheten skapas med utgång i mänskliga upplevelser och tolkningar (Bryman 2018, s. 454).

Användandet av en kvalitativ metod påverkar vilken typ av forskning som kan bedrivas och på vilket sätt den avgränsas. Kvalitativa forskare vill ha nära tillgång till data samt besitta detaljerad kännedom om denna inför analysgenomförandet. Därför finns en preferens för att studera ämnesområden på djupet samt tillföra detaljerade beskrivningar, något som enbart blir möjligt att göra när det kommer till ett begränsat antal deltagare och data (Denscombe 2018, s. 23). Det är alltså en avgränsning som kvalitativ forskning medför och som påverkar utformningen av den forskning som bedrivs. För den här uppsatsen strävar vi efter att kunna belysa något nytt inom vårt forskningsområde samtidigt

som studiens omfång påverkas av tidsbegränsningarna. Kvalitativ metod kan därför ses som tillämpligt för uppsatsskrivandet då metoden som tidigare nämnts bidrar med en djupare förståelse för insamlade data och analys av denna samtidigt som den även lämpar sig för mer småskaliga studier. Den kvalitativa metodens tillämpbarhet i mer djupgående studier är också något som överensstämmer med utformningen av en kandidatuppsats inom det sociologiska ämnesområdet då det förutsätts att det som studeras ska analyseras mer djupgående.

Något som i viss mån talar mot att tillämpa en kvalitativ forskningsansats är att metoden bygger på att forskarens förförståelse kommer påverka hur man formulerar sina frågor. När en kvalitativ metod tillämpas kommer den i viss mån vara en produkt av forskarens tankar kring ämnesområdet och dennes förväntningar på vilken form av data undersökningen kommer generera. Forskarens förutfattade meningar blir på så vis en begränsning för vilka perspektiv kring verkligheten som kan fångas upp. För att minimera risken att detta sker kan en forskningsinriktning väljas där så liten förvanskning av den sociala verkligheten som möjligt kan ske (Bryman 2018, s. 482). Vi har därför valt metodansatsen *grundad teori* eftersom den grundar sig i studier av verkligheten som utgår från de sociala händelser som uppstår, vilket avlägsnar forskaren från det valda ämnesområdet.

2.1.3 Grundad teori

Den andra metodologiska strategi som valts för studien är grundad teori. Denna forskningsansats utvecklades under 1960-talet av Barney Glaser och Anselm Strauss som en reaktion på de traditionella tillvägagångssätten att producera teorier. Istället för att analysera data utifrån erkända teorier, menade forskarna på att datan borde vara utgångspunkt för att framställa egna teoretiska modeller (Thornberg & Frykedal 2019, s. 45). Grundad teori har sedan dess utvecklats i lite olika spår av diverse forskare, men det huvudsakliga syftet grundar sig i att studera sociala händelser och mänskliga interaktioner. Det blir därför ett relevant metodval för de som ämnar utföra en kvalitativ studie i småskaliga projekt. Denna typ av forskning avser ofta studera människors erfarenheter i specifika sociala miljöer, rutinmässiga situationer och finna detaljerade data (Denscombe 2018, s. 156). Vår studie kommer applicera grundad teori i den mening att vi avser besvara våra frågeställningar med utgångspunkt i vår empiriska data. Vanligt är att sedan använda sin data för att generera nya teorier, vilket inte kommer vara en del av den här studien. Detta resonemang utvecklas under ”bearbetning av data”.

En grundläggande princip för forskning inom grundad teori är att metoden härleds utifrån ett teoretiskt urval, vilket syftar till att analys och datainsamling fortgår parallellt. Kontinuerligt under datainsamlingen analyserar forskaren den information som kommer in vilket i sin tur orienterar det vidare arbetet (Thornberg & Frykedal 2019, s. 46). Forskningsansatsen tillhandahåller därav en flexibel men samtidigt organiserad vägledning för insamling och analys av data, med ändamålet att förklara de sociala processerna som studeras (ibid, s. 44). Denscombe utvecklar resonemanget kring teoretiskt urval och

tillägger att studieobjekten, som intervjupersoner och händelser, aldrig bör avfärdas då de anses felaktiga eller irrelevanta. Forskaren använder istället de komponenterna som valts ut tidigt i processen för att skapa en stadig grund för sitt arbete som sedan utvecklas och förfinas under studiens gång (Denscombe 2018, s. 158). Samtliga förhållnings-sätt har varit ledande för studien. Genom en ständigt jämförande analys och diskussion har arbetet utvecklats och förändrats då ny information framkommit. Alla studieobjekt har tagits i åtanke under processen, även om en del utsorterats i det färdiga arbetet.

Gällande metoder för datainsamling är grundad teori relativt obegränsat. I detta fall kommer studien bestå av semistrukturerade intervjuer med öppna frågor för att möjliggöra en djupgående framställning av erfarenheter och upplevelser. Ett annat vanligt tillvägagångssätt inom grundad teori är att föra analytiska anteckningar och teoretiska utkast under arbetets gång, så kallade memos. Syftet är att tankar, frågor och idéer som uppkommer under analys och datainsamling inte ska gå förlorade, utan finnas där för utveckling och förfining av arbetet (Thornberg & Frykedal 2019, s. 64). Vi använder oss av ett separat dokument där vi relativt ostrukturerat för anteckningar om de tankar som uppstår under arbetet. Där anges även datum för varje anteckning så att vi kan följa utvecklingen av våra idéer.

Grundad teori kommer med många förmåner för den forskare som vill utföra en kvalitativ studie med en begränsad budget och i småskaliga projekt. Forskningsansatsen är även anpassningsbar och lämplig för utforskande av nya idéer. Utmaningen i en sådan flexibel forskningsansats är att det inte möjliggör någon exakt planering i förväg. Det skapar också komplikationer med generalisering och kritiserar ofta för att vara för empiriskt (Denscombe 2018, s. 171). Vidare diskussion kring kvalitetsaspekter och metodreflektion kommer i senare avsnitt, såväl som hur grundad teori applicerats vid kodning av det empiriska materialet.

2.2 Genomförande

Avsnittet redogör för de strategier som använts för datainsamlingen, där valen grundat sig i kvalitativ metod och grundad teori som forskningsansats. Först redovisas det för semistrukturerade intervjuer som metod och urvalsprocessen, för att sedan gå in på kodning och bearbetning av datamaterial.

2.2.1 Semistrukturerade intervjuer

Inom kvalitativ forskning är det vanligt att tillämpa intervjustudier för den empiriska datainsamlingen (Bryman 2018, s. 561). En form av kvalitativ intervju är den semistrukturerade intervjun, vars genomförande sker med utgång i en intervjuguide (Ibid, s. 563) som presenteras senare i uppsatsen. Syftet med utförandet av semistrukturerade intervjuer i uppsatsen har varit att undersöka intervjupersonernas upplevelser och tankar kring ChatGPT och lärande. Den tredje frågeställningen kring arbetsplatsförankring tillkom efter intervjuernas slutförande och har därmed inte varit del av frågorna i intervjuguiden. Svaren som den frågeställningen har baserats på är alltså intervjupersonernas

egna resonemang och tankegångar som uppkommit naturligt utan inflytande från intervjuansvariga.

Den övergripande intervjuprocessen kan sägas vara flexibel men med en tonvikt på intervjupersonens individuella tolkningar och upplevelser av de frågor som ställs (Bryman 2018, s. 563). Det har tagits i beaktning vid intervjuernas genomförande genom att implementera ett fokus vid relativt öppna frågor. Vi har även försökt att inte leda intervjupersonen genom samtalet, utan att denne givits utrymme att relativt fritt utveckla sina resonemang. Exempelvis kunde frågornas ordningsföljd ändras om utefter de svar som informanten gett samt att följdfrågor ställdes ifall något resonemang var av extra intresse för frågeställningen eller om det fanns oklarheter i informantens tidigare svar. I semistrukturerade intervjuer bör forskaren utgå från intervjuguiden så att det ger flyt i konversationen, något som Bryman påpekar är viktigt för att uppnå en bättre förståelse för intervjupersonens svar (2018, s. 581).

2.2.2 Utformande av intervjuguide

Intervjustrukturen är uppbyggd på att inledningsvis börja med relativt enkla frågor baserade på direkta erfarenheter som ligger studenterna ganska nära. Frågorna går sedan över till mer reflekterande och öppna frågor. Intervjuguiden var uppdelad i tre underkategorier: *bakgrund*, *AI användande* samt *AI och lärande*. Följdfrågor ställdes efter behov.

De inledande bakgrundsfrågorna var till för att få en bild av intervjupersonens generella studieteknik och kontextuella förutsättningar, vilket skapar en grund för kommande frågor. Därefter presenterades frågorna kring AI där vi exempelvis eftersökte hur AI-verktyg tillämpades inom studiesammanhang samt vad intervjupersonerna hade för förhållningssätt till AI-användande över lag. Frågorna var utformade för att besvara den första frågeställningen kring studenters upplevelser av sitt AI-användande. Efter intervjuernas genomförande framkom att det enda AI-verktyg som intervjupersonerna använt sig av var ChatGPT, varvid syfte och frågeställning anpassades efter det.

Avslutningsvis framfördes frågorna rörande AI relaterat till lärande, vilket inleddes med en definition av lärande för att ge intervjupersonerna en inblick i vad vi var ute efter. Frågorna berörde bland annat hur studenterna upplevde AIs inverkan på deras lärandeförmåga samt vilka hinder eller möjligheter inom lärande som kunde kopplas till det egna AI-användandet. Frågorna ämnade undersöka och besvara den andra frågeställningen kring hur studenter resonerar angående AI-verktygs inverkan på det individuella lärandet. Slutligen avrundades intervjun genom att försäkra att intervjupersonen fått berätta det den ville.

I utformandet av intervjuguiden har det tagits i beaktning att intervjuaren är en närvarande aktör under intervjutillfället. De frågor som ställts har därav i möjligaste mån försökt frigöras från våra förutfattade meningar för att på så vis kunna fånga upp

intervjupersonernas egna upplevelser. Förhoppningen är att detta medfört en något mer representativ bild av intervjupersonernas individuella tolkningar.

2.2.3 Urval

Till följd av tidsbrist har valet av respondenter grundat sig i ett *bekvämlighetsurval*. Den här urvalsprocessen etablerar sig ofta i begränsade resurser av olika slag där forskaren nödvändigtvis väljer respondenter utifrån vad som är lättillgängligt. Bekvämlighetsurvalets främsta förmåner är att det är lätt, effektivt och billigt (Denscombe 2018, s. 71). I vårt fall studerar intervjupersonerna vid Lunds universitet och läser HR-programmet, liksom oss själva, och tillfrågats genom kontakter. Vi har valt att utesluta vilken termin de utvalda intervjupersonerna läser för att bibehålla en viss anonymitet samt eftersom de läser på olika terminer. Vilket år och kurs intervjupersonerna läser är dessutom irrelevant för uppsatsens syfte. Fokus för urvalet har varit att personerna i fråga vid något tillfälle använt ChatGPT i sina universitetsstudier.

Denscombe betonar dock kvalitets problematiken i att välja bekvämlighet som urvalsstrategi. Valet av studieobjekt ska väljas med omsorg och grunda sig i relevansen för forskningen och de kriterier undersökningen kräver, inte i enkelhet. Att göra ett sådant urval står i motsättning till vetenskapens hårda krav på forskning (ibid, s. 72). Eftersom studien grundar sig i universitetsstudenters syn på ChatGPT var det emellertid ändå relevanta respondenter för den specifika forskningen. Tidsbristen bidrar till att vi valde studenter vid vårt eget universitet och inte vände oss till exempelvis institutioner i andra städer.

2.2.4 Bearbetning och analys av data

Efter utförda intervjuer och transkriberingar inleddes kodningsprocessen. Inom grundad teori varierar föreställningen om vad kodningen ska innehålla och benämningarna på de olika faserna, men en utgångspunkt är att processen alltid inleds med en initial kodning av datainnehållet för att sedan övergå till en mer djupgående selektiv fas där de mest frekventa koderna analyseras och sorteras ut (Charmaz 2014, s. 113). Vi har för den här undersökningen utfört kodningen i två steg: *öppen kodning* samt *selektiv kodning*. Valet av process samverkade mest med studiens syfte.

Den öppna kodningen inleddes med en ingående genomläsning av datamaterialet för att sedan börja selektera ut meningsbärande delar av texten. Under tiden vardera intervju lästes igenom ströks alla meningar och textstycken under som kunde vara relevant för kodningen. Därefter gjordes en genomläsning av det initiala understrukna materialet och citat började sorteras ut för kodning. Thornberg och Frykedal menar på att dessa utplockade delar ska vara nära relaterade till det empiriska materialet. En kod utformas genom markeringar av meningar, ord eller textstycken som sedan ges en benämning som sammanfattar den specifika enheten (2019, s. 49). Nedan finns ett exempel på hur den öppna kodningen såg ut för denna specifika studie.

Citat	Utdrag	Kod
"Jag skulle nog främst säga att jag använder det till att få tips på typ språkliga formuleringar när jag skrivit liksom texter och sådär, för att få lite tips på vad man kan byta ut ord mot liksom."	Bra för språkliga formuleringar, text, synonymer	Språklig bearbetning

Därefter jämfördes koderna med varandra för att urskilja likheter och skillnader för att sedan grupperas och konkretiseras. På så sätt skapas en kategori, vilket Denscombe definierar som en bredare rubrik av koder som är mer väsentliga än andra (2018, s. 161). Grundläggande för processen är att koderna och kategorierna ständigt jämförs med den empiriska datan för att kunna utvecklas och preciseras (Thornberg & Frykedal 2019, s. 51). För den här studien gjordes först en inledande kategorisering av varje intervju för att sedan sammanställas med samtliga intervjuer utefter vad som var mest relevant för undersökningens syfte samt vad som framstod som mest frekvent data. En kategori som framställdes i det här skedet syns nedan tillsammans med tillhörande koder.

ChatGPTs potential
Stödverktyg
Transparens
Kreativitet
Nyansering
Arbetslivspotential
Långsiktigt lärande
Individuellt lärandestöd
Utvecklingspotential

För den selektiva kodningen utförde vi en djupanalys av våra kategorier i syfte att hitta kärnkategorierna i datamaterialet. Thornberg och Frykedal beskriver kärnkategorin som en eller flera koder som är nyanserade och som går att relatera till majoriteten av kategorier (2019, s. 53). Denscombe nämner även att kärnkategorin, eller kärnkoden, ska återspegla det som framstått som essentiellt för att beskriva det undersökta sociala fenomenet (2018, s. 161). Övriga koder sorteras bort. Vi granskade därav samtliga kategorier för att hitta de mest väsentliga och frekventa koderna i relation till uppsatsens syfte. Slutligen var koderna sammanställda i två kärnkategorier som fångade alla frågeställningar på olika sätt.

Målet med ovanstående processer är att slutligen utveckla ett eller flera begrepp som genererar teorier för det studerade fenomenet (Denscombe 2018, s. 161). Koderna som utvecklats i den öppna och selektiva kodningen, också kallade substantiva koder, teoretiseras genom att hitta samband mellan dem (Thornberg & Frykedal 2019, s. 55). Denna process applicerades inte på studien, utan istället fördjupar vi oss i våra kärnkategorier

vilka blir föremål för diskussion och teoretisk analys kring vidare forskning. Redan etablerade teorier används för att stärka våra resultat under teoriavsnittet. Samtliga kategorier och kärnkategorier presenteras och analyseras under resultatet.

2.3 Kvalitets- och metodreflektion

Avsnittet redogör för de etiska överväganden som gjorts för studien samt de kvalitetsaspekter som varit utgångspunkt för uppsatsen. Avslutningsvis kommer en metodreflektion.

2.3.1 Kvalitetskriterier

Denscombe resonerar för att kvalitet i kvalitativa studier är betydligt svårare att mäta på de bedömningsgrunder som vanligtvis används vid kvantitativa studier eftersom de grundar sig i sociala sammanhang. Exempelvis är en generalisering svår att åstadkomma då tiden förändrar sociala miljöer och människor (Denscombe 2018, s. 419). I relation till grundad teori lyfter dock Charmaz att kvalitet tar form tillsammans med datainsamlingen. Material som grundar sig i djupgående och relevant data blir därav avgörande för en bra studie, eftersom det kommer återspeglas i resultaten (Charmaz 2014, s. 32).

Utifrån ovanstående information har validitet, eller trovärdighet, blivit utgångspunkt för uppsatsens kvalitetskriterier. *Validitet* handlar om i vilken omfattning forskaren kan redogöra för att datan är korrekt och träffsäker. Liksom svårigheten med generalisering är träffsäkerheten svår att utmäta vid kvalitativa studier, därav väljer många forskare att använda begreppet *trovärdighet* i relation till verifiering av data. Det syftar till att tillämpa åtgärder som stärker att datan med skälig sannolikhet är korrekt och träffsäker (Denscombe 2018, s. 420). Frågor forskaren kan ställa sig är till exempel om det finns ett tydligt samspel mellan valda datainsamlingsmetoder och undersökningens syfte och frågeställning, samt i vilken utsträckning forskningsfrågorna besvaras. Det innefattar också om studiens resultat diskuteras i relation till teori och tidigare forskning, om det finns ett kritiskt förhållningssätt till undersökningen och om resultaten är övertygande (Thornberg & Fejes 2019, s. 275).

Strategier för trovärdighet går att koppla till en ytterligare kvalitetskriterie - *pålitlighet*. Det syftar till att ha en utförlig och detaljrik beskrivning av forskningsprocessen, vilket skapar möjligheten för andra forskare att resonera kring huruvida resultaten skulle vara möjliga att återskapa (Seale 1999, s. 157). Bland annat kan det innefatta forskningsfrågorna som nämndes ovan kopplade till trovärdighet. I vår studie har vi därav eftersträvat att i så stor utsträckning det är möjligt återge för hela forskningsprocessen genom hela arbetet, exempelvis redogör vi för datainsamlingsmetodernas relevans under rubriken "metod" och ställer återkommande olika perspektiv mot varandra samt försöker tillägga ett kritiskt förhållningssätt till alla våra val. Genom att utförligt men kärnfullt beskriva alla delar i processen, ändringar som gjorts, avgränsningar och förhållningssätt ämnar vi kunna öka trovärdigheten i vår data. Andra relevanta kriterier beskriver Charmaz som

resonans, vilket handlar om att porträttera hela den undersökta händelsen, och *användbarhet*, som syftar till att analysen ska tillhandahålla tolkningar som människor kan relatera till i sin vardag. De två aspekterna redogör vi för i resultatet respektive diskussionen.

2.3.2 Etik

Begreppet god forskningssed används för att beskriva olika forskningsetiska krav som bör användas för att bedriva god forskning (Vetenskapsrådet 2024, s. 7). I Bryman (2018, s. 165) presenteras 4 centrala områden för etisk granskning vilka kommer tillämpas i uppsatsskrivandet för att säkerställa att arbetet upprätthåller god forskningssed.

Den etiska aspekten som berör om någon form av skada kan uppkomma för deltagarna behandlas i Bryman vilket syftar till om studien kan ge upphov till obehag eller om deltagarna kan identifieras utifrån sina svar (2018, s. 172–173). För att minska risken för obehag har vi informerat respondenten om att intervjun är frivillig, att informanten närhelst den vill kan avbryta intervjun samt att intervjun hålls i en lugn och avgränsad miljö där informanten kan känna sig trygg. För att studien ska hållas konfidentiell har en anonymisering av informanter skett under transkriberingen. Tillvägagångssättet skyddar även deltagarens privatliv i enlighet med den etiska aspekten *skyddande av privatliv* (ibid). Vissa uppgifter som delgivits skulle kunna uppfattas som känsliga för den enskilde individen och för att denne ska kunna känna sig trygg i sitt medverkande har det därför varit viktigt att tillgodose denna aspekt.

Informations- och samtyckeskravet berör frågan om samtycke och godkännande från en individ att delta i en undersökning. Det innebär att de som kan komma att delta i en studie ska ges grundligt med information för att kunna avgöra om de vill ge sitt medgivande till deltagande (Bryman 2018, s. 175). Vi har försäkrat oss om att det har uppfyllts genom att tydligt beskriva syftet för undersökningen innan intervjun påbörjats. Vi informerar även kring hur den inspelade ljudfilen kommer behandlas för att upprätthålla konfidentialitet, genom att inte delge någon filerna utöver uppsatsförfattarna samt att de raderas efter transkribering. Slutligen tillfrågades informantens samtycke till deltagande för att säkerställa att det tillhandahållits.

Falska förespeglningar är det sista området för etisk granskning som nämns i Bryman (2018, s. 181) och innebär att forskaren på något vis beskriver sin undersökning för deltagarna på ett annat sätt än den egentligen är utformad. Som tidigare nämnts har uppsatsens syfte presenterats i början av intervjuerna för att informanten ska förstå i vilket syfte deltagandet sker. Däremot har frågeställningarna inte presenterats eftersom det i en sociologisk studie är viktigt att den empiri som uppstår inte påverkas av intervjuerna, utan att informanten så fritt som möjligt kan uppvisa sina egna tankar och förståelse för det som efterfrågas. Avvägningen kring det gjordes eftersom vi inte ville riskera att deltagarna skulle få en alltför tillrättalagd bild av vad som eftersöktes och anpassa sina svar utifrån vad de tror förväntas av dem.

2.3.3 Metodreflektion

Under samtliga delar i metoden har reflektioner gjorts kring eventuella konsekvenser eller felkällor. I etik och kvalitetskriterier redogör vi dessutom för de aspekter som vi tagit hänsyn till för att öka trovärdigheten i våra resultat. I följande avsnitt skildras hur våra val i efterhand kan ha inverkat på resultatet, vilket delvis grundat sig i tankarna som uppkommit i våra memos. Anteckningarna har förts i ungefär två månader vid sju olika tillfällen.

De metoder som valts har haft sin utgångspunkt i vårt syfte och frågeställningar. Grundläggande har bland annat varit att välja metoder där studenternas upplevelser kan fångas upp och analyseras för att sedan besvara frågeställningarna. Överlag har tillvägagångssättet varit gynnsamt eftersom det bidragit med säkerställande kring att frågeställningarna faktiskt besvaras. Däremot saknades från början en uttalad arbetslivskoppling. I våra första memo-anteckningar, då idén till studien byggdes fram, noterades *“Universitetet är en språngbräda in i arbetslivet, så förutsättningarna på skolan skapar förutsättningar för arbetslivet”*. Genom diskussioner, intervjuer och våra teoretiska utgångspunkter kunde frågeställningen om arbetsliv växa fram, som ett resultat av utökad kunskap och med det nya frågor. Konsekvensen av det har blivit att denna frågeställning inte togs upp i intervjuguiden och respondenterna har alltså inte fått några konkreta frågor kring området. Vid några tillfällen har respondenterna dock berört området självmant, men generellt sätt har reflektionen kring arbetsliv gjorts med grund i våra egna tolkningar av den empiriska datan. Det medför i sin tur en ökad risk för att empirin blir subjektivt kodad och att våra förutfattade meningar återspeglas i de resultat som presenteras.

Våra memos har dessutom använts vid reflektion efter varje utförd intervju. Syftet var i huvudsak att sammanställa tankar som uppkommit inför en kommande analys, men det kom också att användas för att förbättra själva intervjuerna. Anteckningar fördes kring antalet frågor i intervjuguiden, frågeformuleringar och hur intervjuerna skulle spridas ut för ett optimalt resultat. I en anteckning kan man notera en eventuell felkälla: *“Upplever att vi antar saker för mycket som vi ber intervjupersonerna bekräfta, måste tona ner för att inte skapa en felkälla/leda intervjun.”*. Efter att felkällan korrigerats upplevde vi dock ingen större förändring i intervjuerna. Respondenterna fortsatte ha liknande tankar eller bidrog till likartad information och efter femte intervju kommenterade vi att *“Intervjuerna börjar mest bekräfta varandra”*. Därav menar vi att det kan anses som en felkälla, men utan en större inverkan på resultatet.

I relation till urvalet gjordes som tidigare nämnts ett bekvämlighetsurval av studenter vid samma universitet och program som oss själva. Även om respondenterna var relevanta för undersökningens syfte hade urvalet kunnat göras annorlunda för en ökad trovärdighet. Förslagsvis hade vi kunnat välja studenter som läser ett annat program än oss själva. Ett annat alternativ vore att välja studenter vid ett annat universitet. Dock hade

det försvårat möjligheten för intervjuer, åtminstone intervjuer på plats, och hade på så sätt kunnat påverka kvaliteten på annat sätt. Urvalet hade också kunnat vara större om tiden räckte till.

Vår metodologi bestod i huvudsak av en kvalitativ ansats. Bryman påpekar dock att användningen av kvalitativ metod riskerar att bli en produkt av forskarens egna tolkningar av empirin (2018, s. 481–482). Däremot kan det även argumenteras för att studier av komplexa sociala fenomen alltid kommer kräva en viss grad av subjektiv tolkning eftersom empirin i sin helhet aldrig kommer kunna vara rent objektiv då det rör sig om studier av människor som utförts av människor. För att en kvalitativ studie ska bli helt objektiv hade vi behövt bli bättre på att uttrycka och förstå våra egna och andras tankegångar, något som skulle kräva en stor mognad inom emotionell intelligens. Genom att hålla ett kritiskt förhållningssätt till våra tillvägagångssätt, utgå från legitima kvalitetskriterier och detaljerat beskriva vår forskningsprocess är förhoppningen att vi ändå kunnat säkerställa trovärdiga data.

Slutligen bör den ontologiska utgångspunkten även nämnas. Den har tillämpats i omvänd ordning, det vill säga vi har först konstruerat en egen syn på verkligheten som sedan har relaterats till konstruktionismen, för att sedan förankra vår syn i redan befintliga teorier. Det har därmed inte haft särskilt stor inverkan på metoddelen, men desto större på diskussionen i hur vi uppfattar och tolkar det vi analyserat. Det konstruktionistiska synsättet grundar sig som tidigare känt i antagandet att sociala aktörer konstruerar sociala företeelser. Däremot nämner Bryman att forskarens beskrivningar av den sociala verkligheten inte kan betraktas som slutgiltiga (2018, s. 58). Det utgör således en begränsning inom synsättet där vi aldrig säkert kan uttala oss om vår omvärld.

3. Resultat

I följande avsnitt redogörs det för den empiriska datan som bearbetats och kodats utifrån grundad teori. En mer ingående utläggning av varför processen utformats som den har gjorts redovisas under avsnitt "bearbetning och analys av data". Syftet med arbetet var att beskriva och analysera hur studenter inom högre utbildning upplever sitt användande av ChatGPT och hur de anser att det påverkar deras lärande, samt generera en diskussion kring de potentiella effekterna för det framtida arbetslivet.

3.1 Öppen Kodning

Den öppna kodningen baseras på sex kvalitativa intervjuer. För att bevara respondenternas anonymitet anges inga namn, årskurs eller specifika kurser de läser för närvarande. Samtliga respondenter studerar dock vid HR-programmet. Utifrån den inledande fasen urskiljdes sju kategorier knutna till arbetets syfte och frågeställningar: *traditionell studieteknik, förhållningssätt, tillämpning av ChatGPT, ChatGPTs brister, hinder för lärande, ChatGPTs potential samt arbetsliv-tillämpning och potential.*

3.1.1 Kategori 1 – traditionella studietekniker

Med traditionella studietekniker syftar vi till de konkreta metoder som de intervjuade studenterna använder under instudering. De skiljde sig åt beroende av respondent, där allt från ingående läsning med understrykningar och anteckningsförande till repetition av gamla tentamensfrågor och konstruerande av egna tillämpningsuppgifter förekom. Instuderingen kunde ske med hjälp av digitala och fysiska hjälpmedel där anteckningar på dator och läsande av kurslitteratur utgjorde de oftast förekommande metoderna inom respektive kategori. Flertalet respondenter uttryckte dock att antecknande för hand visade sig mer positivt för lärande, men att tidsåtgången gjorde att de oftare valde att föra anteckningar via dator. En respondent uttryckte:

"Alltså digitalt, liksom typ på föreläsningar och sånt där för det bara går snabbare, och man kan göra det mycket tydligare, men egentligen vet man ju att skriva för hand är lite bättre (...) Och jag upplever att jag faktiskt lärde mig mer av det än att göra det på datorn."

Tidsaspekten var ett centralt tema som samtliga respondenter nämnde under intervjuerna. Kurslitteratur var något som togs upp i förhållande till det, där en respondent ansåg att bearbetning av litteratur var något tidskrävande och dessutom onödigt i vissa sammanhang då respondenten kände att denne inte fick ut särskilt mycket av läsningen. En annan ansåg att svårigheten i läsningen låg i förmågan att prioritera och bedöma vilka avsnitt som var relevanta då det inte är möjligt att hinna läsa all litteratur. Tidsreglering var också ett problem enligt en student som kände att studerandet hade en tendens att ta längre tid än planerat, vilket försvårade för utformningen av en individuell studieplan.

Även om val av studiemetoder skilde sig åt var det gemensamt för respondenterna att deras studietekniker varierade beroende av yttre faktorer såsom tidstillgång, ork eller typ av examination. En respondent sa: *"en till studieteknik jag har ibland när jag är lik-som väldigt trött är ju att bara typ stryka över i boken. Men (...) för mig så kodas inte det in rikt[igt], alltså lika mycket som när man antecknar. Så jag försöker hålla mig till det när jag är som mest stressad liksom, eller har mycket tidsbrist"*. Fler respondenter uttryckte även att den prefererade studietekniken fick anpassas utefter hur mycket tid respondenten hade tillgång till. Det ansågs däremot påverka den individuella inkodningen som sker under lärandeprocessen.

3.1.2 Kategori 2 – förhållningsätt

Generellt hade respondenterna använt ChatGPT under relativt kort tid, vilket kunde kopplas till att verktyget inte funnits så länge. Uppskattningsvis tog det även uppemot ett år efter ChatGPTs lansering för respondenterna att börja använda verktyget i studiesammanhang. Det framkom att respondenterna förhöll sig relativt neutralt till användandet av ChatGPT överlag, där det i vissa sammanhang ansågs vara mer användbart och accepterat än i andra. Det uppvisades exempelvis ett mer reserverat förhållningssätt när det gällde informationssökande, där AI-verktyget ansågs ge bristfälliga och ibland felaktiga svar. En respondent sa: *"Så det är ju väldigt oklart liksom, så jag känner väl att såhär, det har väl varit en viss försiktighet och osäkerhet fortfarande"*.

Vaksamhet kring användandet av ChatGPT uppstod alltså som en produkt av det begränsade användandet samt uppfattningen om att verktyget inte alltid var pålitligt. En respondent uttryckte även en uttalad ambition om att bevara den egna självständigheten och inte förlita sig blint på ChatGPT. Studenten ville att verktyget skulle användas mer som ett redskap och komplement och att de egna kunskaperna skulle vara bärande i studiesammanhang. Många andra respondenter delade också denna bild.

Därmed fanns det en acceptans för AI-verktyget i studiesammanhang eftersom samtliga respondenter tillämpade ChatGPTs funktioner i olika studierelaterade situationer. En student sa: *"Men jag tänker väl att såhär, vad man än tycker om det så får man bara typ acceptera lite att såhär, det är lite åt den här riktningen som samhället går i."* Acceptans för ChatGPT uppvisades även när en respondent reflekterade över AIs framfart i samhället. Det fanns på så vis en relativt samstämmig syn kring respondenternas accepterade av ChatGPT.

3.1.3 Kategori 3 – tillämpning av ChatGPT

Trots en relativt kort erfarenhet och begränsad användning av verktyget var respondenterna till stor del överens om hur ChatGPT tillämpas på bästa sätt. Verktygets främsta styrka grundar sig i akademiskt skrivande och språklig bearbetning. ChatGPT kan på ett bra sätt omformulera meningar, bidra med synonymer eller bistå med grammatisk hjälp. Alltså används det främst vid generering av text, vilket i studenternas fall innebär uppsatser eller andra skriftliga examinationer. En respondent uttryckte:

“Jag skulle nog främst säga att jag använder det till att få tips på typ språkliga formuleringar när jag skrivit liksom texter och sådär, för att få lite tips på vad man kan byta ut ord mot liksom. Men jag använder den sällan för att, alltså få information om någonting.”

Vidare uppgav samtliga respondenter att verktyget används för att förenkla och sammanfatta komplexa texter. En student sa *“till exempel att jag kan få en jättesnabb sammanfattning av en artikel och se om det passar mitt ämne bra eller inte. Jag behöver inte sitta, och liksom såhär sålla igenom massa artiklar”*. Universitetsstudierna kommer med stora mängder kurslitteratur eller svåra akademiska texter som ska bearbetas under varje delkurs. Två av respondenterna nämnde också att engelska akademiska texter var svårbegripliga. ChatGPT kan då bidra med översättningar, sammanfattningar och förenkling av texter.

Respondenterna nämnde också att ChatGPT är en bra inspirationskälla vid uppsatsskrivande och liknande. Verktöget kan bland annat generera information som man sedan kan leta upp i sina kursböcker, bidra med olika perspektiv av ett ämne eller ge exempel på frågeställningar till en uppsats.

Slutligen var respondenter överens om tidseffektiviteten ChatGPT bidrar med. En student menar att det *“kan vara ganska skönt att vara såhär, gud jag kanske har 10 texter som jag ska läsa och sammanfatta (...) alltså det är typ som såhär ett lärverktyg, för man kan fortfarande ställa och få svar på frågor och sammanfattningar (...) det kan vara väldigt tidseffektivt så att man kan lägga mer tid på andra delar av själva studietekniken.”*. Genom den omedelbara informationen verktöget bidrar med kan studenterna prioritera sin tid på det de anser är viktigast, framför allt i relation till den omfattande läsningen.

3.1.4 Kategori 4 – ChatGPTs brister

Som tidigare nämnt fann respondenterna störst tillämpning av ChatGPT vid generering av text. De ansåg däremot att verktyget uppvisade starka brister när det gällde informationssökande. Även om ChatGPT har tillgång till en stor databas av information, vilket en av respondenterna nämnde, var den samstämmiga åsikten att verktyget hade en tendens att ge felaktiga svar. Det sistnämnda användningsområde uppvisar på så sätt inte samma typ av effektivitet och tillförlitlighet som textgenererings-funktionen ansågs ha. En ytterligare brist som en av respondenterna påträffat var då ChatGPT använts för att besvara konkreta frågeställningar. De genererade svaren ansågs vara bristfälliga både formuleringsmässigt och innehållsmässigt. En respondent sa att *“när jag så här skummar igenom kan jag märka att de använder lite knasiga formuleringar (...) Typ om man lägger in typ en fråga så kan den använda formuleringar av frågan rakt av på ett sätt som inte fungerar.”* När det inträffade upplevde respondenten att det försvårade dennes användarupplevelse.

Många respondenter reflekterade även källkritiskt på olika plan kring sitt ChatGPT-användande. En brist som nämndes var osäkerheten kring vad informationen baserats på då informationen inte kommer med någon källhänvisning. Osäkerheten kring det ledde en student till att återkommande granska hur tillförlitligt ChatGPT var under användningsprocessen. Ett problem som studenten upplevt var att AI-verktyget vid åtskilliga gånger haft fel. En respondent resonerade: *"Så då var det liksom att man gick bak och kollade för att se hur mycket jag kan förlita mig på det här. (...) men säger den fel grejer så får man bara gå tillbaka och kolla liksom och inte bara kan förlita sig på att den säger rätt."* Övergripande kan det därmed konstateras att ChatGPTs bristande förmåga att källhänvisa och generera felaktiga svar ledde till en försiktighet i respondenternas användande av verktyget där de kände ett behov av att granska kvalitén av det verktyget producerat.

3.1.5 Kategori 5 – hinder för lärande

Respondenternas begränsade erfarenhet av ChatGPT medförde också att de inte ansåg att verktyget hade haft en så stor inverkan på deras lärande i nutid, men att det däremot kan få konsekvenser i framtiden vid fortsatt eller utökat användande. Framför allt diskuterades de potentiella konsekvenser ChatGPT kan få för den kommande generationen. En student uttalade:

"Folk som är i liksom såhär mellanstadie, lågstadie, som kanske inte riktigt har hunnit bli så kritiska än och de har liksom inte lärt sig så mycket baskunskaper. (...) Och då tänker jag liksom att det säkert kommer förhindra väldigt mycket lärande och väldigt mycket självständighet"

Samliga respondenter menade på att den enkla tillgängligheten till ChatGPT kommer att bidra till att en stor del av det självständiga lärandet går förlorat. Enkelheten i att generera snabb information eller texter tillför en bekvämlighet som kan komma att ersätta djupläringen som traditionella studiemedel tillför. En student påpekade att *"man tränas inte kanske i att läsa kanske mer avancerat språk för att man hela tiden ber om så 'kan du förenkla den här meningen' eller whatever för att man ska fatta bättre"*. I värsta fall kan överanvändningen bidra till en fuskbenägenhet hos elever, vilket ersätter lärandet fullständigt. En respondent säger: *"Jag tror att det blir att folk kanske blir lite mer slappa. Att de låter ChatGPT fixa antingen uppgifter eller att de helt enkelt kopierar det och låter ChatGPT fixa den uppgiften man ska göra"*.

Den blinda tilltron till ChatGPT kan bland annat resultera i ett försämrat kritiskt tänkande. Ett uttalande var *"Det har ju också varit jättemånga som sagt att när de har dubbelkollat typ källor eller årtal och sånt, att det är fel. Så därför har jag typ haft det lite i baktanke att såhär 'jag måste typ stämma av med en riktig källa också' för att se att det liksom stämmer."* Respondenterna påpekade att de var varsamma med att använda

ChatGPT som informationskälla eftersom verktyget sällan kan stärka sina referenser eller genererar felaktig information.

De intervjuade studenterna menade då på att det blinda förtroende för ChatGPTs färdigheter i kombination med dess förmåga att framställa felaktig information kan ha en negativ inverkan på ens källkritiska tänkande. Bland annat på grund av det faktum att verktyget inte har en förmåga att avvisa ett svar. En respondent framhåller att *"Det var typ när någon lärare någon gång sa att såhär 'ChatGPT kommer aldrig säga jag vet inte', utan den svarar ju alltid med något"*. Personer fortsätter sedan sitt resonemang med att om *"du tror att ChatGPT har svar på allt, men att det inte riktigt stämmer och att liksom den källkritiska liksom tanken, har inte riktigt förankrat sig hos många tror jag som bara tror blint på det."*

En annan konsekvens grundar sig i det analytiska tänkandet. En av de intervjuade studenterna resonerar kring lärandet av att läsa. Då man låter ChatGPT sammanfatta eller förenkla akademiska texter kan förmågan som man utvecklar genom att läsa, att själv reflektera över vad som är relevant information, försämrats. Studenten framhåller att det kan ha en långsiktig konsekvens för ens läsförståelse. En av de andra respondenterna understryker istället konsekvenserna på ens skrivande:

"Det här med att jag inte behöver tänka själv liksom, och hur jag ska formulera mina meningar så att det blir korrekt eller akademiskt. Så det är väl lite såhär, men det här med att typ reflektera över vad man har skrivit behöver man typ inte göra lika mycket för att AI kan göra det åt en"

ChatGPT kommer därav med många hinder för lärande om man inte använder det på ett korrekt sätt. Förutsättningar för ett fördelaktigt lärande genom ChatGPT grundar sig till viss del i eget ansvar. En av respondenterna framhåller att det kräver en förmåga att hitta balansen mellan att använda det som ett stöd och att ersätta djupgående studier: *"Det tycker jag är skillnad, att låta ChatGPT göra en uppgift versus att ta hjälp av den för att förstå"*. Det är även viktigt att elever vägleds och informeras om ChatGPTs funktioner. En student tryckte på att lärare haft en negativ inställning till ChatGPT funktion i studier och att man därav inte fått information om hur man ska använda det på ett korrekt sätt i förhållande till skolans krav.

3.1.6 Kategori 6 – ChatGPTs potential

ChatGPT har alltså diverse brister som verktyg samt kan medföra hinder för lärande. Trots det är majoriteten av respondenterna positivt inställda till verktygets utveckling och ett utökat användande. En aspekt på förbättringspotential grundar sig i transparens och nyansering. Om verktyget kan generera svar som fångar flera perspektiv av ett ämne eller skapar möjligheten för att avstå från att svara kan trovärdigheten för ChatGPT öka och minska risken för desinformation. En respondent sa till exempel:

"men en grej som hade kunnat blivit bättre är just det där med att när den inte hittar ett korrekt svar på någonting att skriv inte något annat då utan liksom den kan säga 'jag hittar inte svar på det här' eller 'kan du förtydliga' (...) att det blir mer det här källkritiska i det så att det liksom syns mer."

Respondenternas främsta synpunkt på ChatGPTs potential grundar sig dock i det individuella lärandestödet. En student påpekade *"Alltså det har ju definitivt potential när det gäller (...) inlärnings svårigheter. Alltså jag tror definitivt det kan vara ett bra verktyg på så sätt och typ vissa ämnen som matte och statistik och sånt"*. Genom att kunna använda verktygets funktioner efter eget behov och anpassa frågorna man infogar skapar det en möjlighet för att vara ett positivt stödverktyg i sina studier.

Vissa antydde på att ChatGPT snarare än att vara ett hinder för lärande, skapar potential för effektivt lärande där studenter kan lägga mer på de essentiella delarna av sina studier. Om ChatGPT kan generera kreativitet och idéer kan det *"ta bort mycket hinder som kanske man har liksom behövt komma över flera gånger"*. En respondent tror på att framtida generationer kommer ha en större användning av ChatGPT eftersom verktyget kommer förbättras och att utvecklare av AI lyckats sortera ut dess brister samt nyanserat dess funktioner. Framför allt menade respondenten på att ChatGPT och liknande AI-verktyg kommer ha en potential i det framtida arbetslivet, i huvudsak i relation till effektivisering.

3.1.7 kategori 7 – arbetsliv

Några av respondenterna spekulerade kring hur ChatGPT skulle kunna appliceras i det kommande arbetslivet. Ett begrepp som användes i det sammanhanget var time management. En av studenterna ansåg att det i dagens samhälle finns en preferens för tidseffektivitet och att ChatGPT skulle kunna appliceras för att centrera vad något handlar om:

"särskilt liksom i dagens samhälle är det så mycket time management (...) det är mycket man måste hinna med, så tycker jag det är väldigt bra om man kan liksom förkorta det och få en väldigt...ja, men kärnan liksom i vad någonting handlar om."

En annan respondent som ställde sig positivt till verktyget framhöll möjligheten att använda ChatGPT för fördelningen av mänskliga resurser. Genom att omfördela resurser inom ett företag, där vissa funktioner automatiseras med hjälp av AI, kan de mänskliga resurserna läggas på andra områden och på så vis berika dem. Ett ytterligare användningsområde för ChatGPT sågs inom HR-relaterade arbetsuppgifter såsom rekrytering. En respondent hade använt sig av ChatGPT inför arbetsintervjuer genom att be verktyget generera trovärdiga frågor som skulle kunna uppkomma under intervjutillfället. Det uppfattades ge en bra förberedelse, eftersom de frågor som genererats ofta var liknande de som ställdes under arbetsintervjuens gång. Ett användningsområde för ChatGPT skulle därför kunna vara att generera potentiella frågor inför intervjuer. Däremot

nämnde studenten att det även finns en negativ aspekt av det då det minskar det egna tänkandet:

"Så det blir lite negativt på den aspekten, för då lär man ju sig inte utföra arbetsintervjuer eller gå på arbetsintervjuer och lära sig svara på frågorna på egen hand utan då kommer jag ju förberedd."

En upplevde dessutom att många inom rekrytering använt sig av AI-verktyget för att skriva jobbbannonser. Det ansågs kunna bidra som ett hjälpmedel för tidseffektivisering genom att skära ner på tiden som ägnades åt varje annons. ChatGPT betraktades som tillämpbart men även riskfyllt. Eftersom det kan användas för att sammanställa omfattande information och konstruera frågor kan det också erbjuda en enkel utväg som riskerar att hämma det egna tänkandet.

3.1.8 Sammanfattning av kategorier

Ovanstående sju kategorier redogör grundligt för vad som framkom i intervjustudien i relation till syfte och frågeställningar. Kategori 1–2 sammanfattar studenternas generella studieteknik och förhållningsätt till ChatGPT, vilket skapar en grund för kommande avsnitt. Kategori 3–6 skildrar respondenternas användning av AI-verktyget och deras erfarenheter av hur det påverkar lärande. Vår sista kategori redogör för studenternas reflektioner kring vilken påverkan ChatGPT skulle kunna ha i det framtida arbetslivet.

Utifrån våra kategorier ämnade vi skapa kärnkategorier som fångar samtliga perspektiv från den öppna kodningen, men också bidrar till att besvara våra frågeställningar. Två genomgående teman var *effektivisering* och *individuellt lärande*. Samtliga respondenter uttryckte att ChatGPT både är och har potential för att vara ett tidsbesparande verktyg ur flera aspekter, i såväl akademiska sammanhang som arbetslivet. Det underlättar dessutom ens lärande och skapar kapacitet för utökat lärande. I relation till individuellt lärande framstod ChatGPT som ett verktyg med många olika funktioner vilket bidrar till möjligheten att anpassa sin användning efter individuella behov. Genom överanvändning kan dock ChatGPT snarare ersätta än bidra till individuellt lärande. En mer ingående analys av kärnkategorierna delges i den kommande selektiva kodningen, för att sedan utvecklas under den teoretiska analysen utifrån etablerade teorier.

3.2 Selektiv Kodning

Den selektiva kodningen redogör för kärnkategorierna som framställts utifrån de framtagna kategorierna i den öppna kodningen. De tidigare sju kategorierna resulterade i två kärnkategorier: *effektivisering* och *individuellt lärande*. Dessa kategorier återger de mest essentiella mönstren som framkommit från den empiriska datan i relation till studiens syfte.

3.2.1 Effektivisering

Ett genomgående tema för samtliga respondenter var hur verktyg som ChatGPT bidrar till effektivisering, både tids- och resursmässigt. Även om traditionella studiemedel anses bidra till ett mer djupgående lärande så ersätts eller kompletteras det många gånger med digitala hjälpmedel och ChatGPT. Som nämnades i “kategori 1” under den öppna kodningen upplevde studenterna att traditionella studiemedel, i huvudsak litteratur, var tidskrävande och ofta svåra att sammanställa efter relevant information. Tidsomfattningen gjorde det dessutom svårare att bearbeta all information i tid. ChatGPT kan däremot omedelbart framställa material som underlättar och inspirerar ens studier, vilket möjliggör prioritering av det man själv anser är viktigt och nedskärning av tidskrävande arbete. En respondent sa:

"den största användningen jag har av ChatGPT är när det kommer till kanske så här stora texter. Komplicerade, långa, jobbiga (...) Och då är det ganska skönt att kunna så här copy paste in i ChatGPT och sedan skriva 'förkorta det' eller 'förenkla det' eller någonting, sammanfatta."

AI-verktyget kan på så sätt resultera i ett mer effektivt och fokuserat lärande, baserat på individens egna preferenser. Det blir ett individuellt lärandestöd som hjälper studenterna sortera ut relevant information som är begriplig för den enskilda personen. ChatGPTs möjligheter i ett effektiviserat lärande kan också resultera i ett utökat lärande, då människor kan nå sina mål fortare och på så sätt utvecklas vidare. En respondent förklarade att *"jag skulle säga att jag har fått mycket mer tid nu jämfört med innan (...) ChatGPT har ju ändå förenklat lärande så att man kan ju typ ställa en fråga till den så förklarar den problemet (...) Så det har ändå förenklat lärandet lite, och att man får mer tid till andra grejer. Så då kan man lägga fokus på typ något annat pluggområde"*.

Liknande aspekter lyftes i relation till arbetslivet. Under “kategori 7” i den öppna kodningen framförde en respondent att vi lever i ett väldigt tidspressat samhälle och att det därav krävs strategier för tidshantering i syfte att optimera sina prestationer - time management. Studenten fortsatte med *"ChatGPT kommer ju användas mer och mer i arbetslivet. Det går ju inte att undvika. Så att det kommer nog bli att vi kan lägga fokus på andra grejer. Kanske saker som vi inte haft chansen att utforska ännu eller saker som behöver mer mänsklig kontakt"*. Andra respondenter nämnde då i sammanhanget för effektivisering att ChatGPT bland annat kan vara en tidsbesparing för rekrytering och annonseringsskrivande samt ett hjälpmedel för resursfördelning.

Trots ovanstående möjligheter var samtliga respondenter reserverade till användningen av ChatGPT. Det ständiga behovet av att effektivisera kan också leda till ett mindre vaksamt användande och försämrat lärande. Framförallt under “kategori 5” resonerar respondenterna kring hur förmågor såsom källkritiskt och analytiskt tänkande samt självständighet kan försämrats, framförallt utan baskunskaperna i hur man arbetar akademiskt. Genomgående var också att ChatGPT har förmågan att producera felaktig eller

förvrängd information. Om tidsbesparing eller effektivitet blir den främsta prioriteringen riskerar det att sprida desinformation i samhället. Även i relation till arbetslivet upplevdes ChatGPT, trots effektivisering inom olika områden, riskera att hämma det egna tänkandet.

3.2.2 Individuellt lärande

Nästa kärnkategori som utformats är olika aspekter relaterade till individuellt lärande. Många respondenter tillämpade ChatGPT i syfte att sammanfatta kurslitteratur eller för att få något förklarat med enklare ord, vilket underlättade det individuella lärandet genom att ge en ökad förståelse för ämnet. ChatGPT kunde dessutom ses som ett stöd för lärande genom att det bidrog med en effektivisering av informationssökandet. Verktöget har en större informationsbredd och kan därmed bistå med källor som respondenten själv troligtvis inte hade hittat.

Respondenterna nämnde även främjande av kreativitet och idéskapande. Verktöget ansågs kunna bidra med nya idéer då studenter exempelvis fastnat i en uppgift. ChatGPT kan då nyttjas som en inspirationskälla om en fråga uppfattades som svårbegriplig. En respondent uttryckte det som att verktöget tillämpades mer som komplement i det kreativa tänkandet snarare än att rakt av använda de formuleringar som ChatGPT bistod med. De egna tankebanorna stärks genom konsulterandet av ChatGPT som blir mer som ett bollplank för det individuella tänkandet. Respondenten sa:

“jag har nog sett det som ett komplement. Att få igång mina tankar att ‘okej jag har fastnat’, att man sitter och funderar, att det leder en in på nya tankebanor, ‘aha juste, det här har jag inte tänkt på’ och så kan man gå vidare och kolla på det.”

Ett ytterligare tema som uppkom i intervjuerna är ChatGPTs tillämpande inom individanpassat stöd, det vill säga i de situationer där individen kan behöva en viss form av stöd för att främja det individuella lärandet. Verktöget kan bland annat användas som redskap för att utveckla sin egen studieteknik, men även som hjälpmedel för korrekturläsning eller grammatik. Det uppvisades en positiv inställning kring det hos en av respondenterna, som menade på att dessa användningsområden troligtvis kommer utökas på grund av sin användbarhet.

ChatGPTs förmåga att konkretisera information har nämnts åtskilliga gånger av respondenterna och kan också ses som något individanpassat. Det berör ofta användbarheten i att kunna be AI utveckla något konkret utifrån den information man redan har, för att på så vis öka förståelsen för den. Verktöget besitter alltså en värdefull förmåga att redogöra, mer ingående om användaren så önskar, för hur något är beskaffat eller ska tillämpas.

Som nämnts ovan uttryckte respondenterna flera tillämpningsområden för ChatGPT i syfte att främja det individuella lärandet. Däremot framkom även vissa nackdelar som AI-verktöget kunde ge upphov till direkt eller indirekt. Något som flertalet respondenter

nämnde var att ChatGPT riskerade att bli en lätt väg ut i studiesammanhang, vilket kunde påverka den egna tanke- och analysförmågan negativt ifall den inte utmanas på samma sätt som den skulle gjorts utan verktygets stöd. Den egna tankeförmågan kopplades samman med lärande där utveckling av förmågan sågs som en förutsättning för lärandet. En respondent menar:

“Sen har ju inte AI alltid rätt så man kan ju inte veta ’det här stämmer 100 procent’ men att det kan vara en lätt utväg att man inte utmanar sina egna tankegångar på samma sätt. (...) att man liksom lätt hämmar sig själv i typ tankegångar och därmed också sitt lärande för man tillåter sig inte liksom utmaning och måste komma över det liksom på egen hand istället för att AI liksom hjälper till.”

ChatGPTs tillgänglighet har också medfört möjligheten att nyttjas av yngre där det källkritiska tänkandet ännu inte är färdigutvecklat. Respondenten resonerar kring vad det kan få för konsekvenser, exempelvis att eleverna i större utsträckning förlitar sig på AI-verktyget, vilket sades kunna förhindra lärande och självständighet i längden. En annan student resonerar kring risken för försämrade läsförståelse ifall för stor tillförlit läggs vid ChatGPT. Istället för att träna upp och bibehålla förmågan att läsa längre texter och bearbeta informationen genom att svara på en uppgift, befarar studenten att eleverna låter ChatGPT lösa uppgiften åt dem. På så vis skulle läsförståelsen även kunna försämrats som en konsekvens av AI användande.

I respondenternas svar framkom en distinktion mellan grundläggande lärande och djuplärande i förhållande till ChatGPT. Dels sägs användandet kunna skada grundläggande förståelse för färdigheter ifall de inte tränas. I förhållande till det nämns författandet av akademiskt språk, där elever riskerar att gå miste om dessa kunskaper ifall de inte utövas aktivt. Skadliga effekter på djuplärande sägs istället uppstå ur en vana att tillämpa ChatGPT för mycket så att ingen kunskap förvärvas. Det sägs kunna medföra att djuplärande inte sker och att kunskaperna på sikt inte bibehålls.

Slutligen nämndes även arbetslivsrelevans kopplat till individuellt lärande. Respondenterna funderade över ifall en för liberalt tillit till ChatGPT minskar den kompetens som finns att tillgå på en arbetsplats: *“Jag tror det kan vara väldigt användbart för att effektivisera vissa saker, till exempel i framtida arbetslivet (...) Men risken är ju också att man litar för mycket på sådana typer av verktyg, att de ska veta.”*

3.2.3 Sammanfattning av kärnkategorier

Genom den selektiva kodningen framkom att ChatGPT bidrog till effektivisering, såväl tids- som resursmässigt. Verktyget ansågs därför främja time management i arbetslivet. ChatGPT underlättade även det individuella lärandet genom att öka respondenternas förståelse av lärområdet på olika sätt. För stor tillförlit till verktyget resulterade däremot i sämre tanke- och analysförmåga. Resultatet av den selektiva kodningen har genererat val av teorier i den teoretiska analysen. Teorin om multimodalt lärande härleddes från

respondenternas utsagor kring de metoder de använde under lärande, förutsättningar för lärande framkom i förhållande till studenternas behov under lärprocessen, teorin kring time management hämtades utifrån åsikterna kring effektivisering och arbetsplatslärande valdes i relation till studenternas syn på lärande och framtida tillämpning av ChatGPT inom företag.

4. Teoretisk analys

I den teoretiska analysen kommer de teorier som tillämpats i uppsatsen presenteras och därefter relateras i förhållande till analysen av empirin. Valet av teorier grundar sig i resultatet av kodningen där de områden som varit mest förekommande eller mest intressanta för uppsatsen varit utgångspunkt för de teorier som sedan applicerats.

4.1 Multimodalt lärande

För att återkoppla till vår inledande definition på lärande hänvisade Illeris det till den individuella läroprocess som sker när någon lärt sig något, då en förändring skett som är bestående för de egna kunskaperna och förmågorna (Illeris 2015, s. 17–18). Multimodalitet, eller multimodalt lärande, är en del av den process som bidrar till förändring. Begreppet kommer vidare förklaras utifrån Selanders och Kress redogörelser i boken "*design för lärande - ett multimodalt perspektiv*".

Multimodalitet syftar till de hjälpmedel vi använder för att skapa mening. Liksom lärande, menar författarna på att meningsskapande är en kreativ process av att omforma redan existerande företeelser (Selander & Kress 2021, s. 34). Hjälpmedel för multimodalt lärande, eller teckenvärldar, kan utgöras av exempelvis ljud, linjer, tal eller färger som kombineras i syfte att framställa meningsfullhet. Resurserna har ingen betydelse i sig, utan får en mening då de används i den sociala kontext de utformats och används i (Ibid, s. 28). Vad som blir ett relevant hjälpmedel i en specifik situation avgörs av bland annat resursens egenskaper, ändamålet eller sociala förväntningar (ibid, s. 49–50).

Människan har i alla tider kombinerat resurser för lärande, men i dagens komplexa och framför allt digitaliserade samhälle har förutsättningarna för multimodalt lärande utvecklats (Selander & Kress 2021, s. 29). Selander och Kress beskriver den övergången av multimodal informationshantering som bytet till bildskärmen från textsidan. Tekniken kan inte bara bistå med flera teckenvärldar på samma gång, utan har dessutom möjligheten att kombinera visuella intryck på ett sätt som tryckt material inte kan (ibid, s. 31). Exempelvis har skrivande, som traditionellt sätt motsvarade framtagande av skrift, nyanserats till ett samspel av redan existerande texter och bilder med ens egna skrivande. Denna process kallas också för transformation, vilket syftar till att omgestalta redan existerande texter genom att bland annat analysera eller sammanfatta de (ibid, s. 35).

I relation till studiens resultat, hänvisade samtliga respondenter till en kombinerad studieteknik, alltså en kombination av flera teckenvärldar. Bytet till bildskärmen från textsidan var en återkommande faktor med ett kluvet förhållningssätt till det. Många studenter menade på att digitala hjälpmedel oftast bidrog till effektivitet, men att lärandet i sig blev mer djupgående med traditionella studiemedel. Ett tydligt exempel på det är hur ChatGPT kunde ersätta processen för transformation, vilket är tidseffektivt men inte så lärorik. Samtliga respondenter var dock överens om att ChatGPT var ett bra komplement i det akademiska lärandet, vilket gör det till ännu en teckenvärld i det multimodala lärandet. ChatGPTs anpassning till specifika situationer och frågor gör det dessutom relevant i flera sammanhang, till skillnad från många andra resurser med mer begränsade

användningsområden. Multimodalt lärande går också att koppla till kärnkategorin “individuellt lärande”. De många resurser för lärande som finns idag gör det möjligt för varje enskild individ att anpassa det efter eget behov. ChatGPT med sina flertaliga funktioner gör det i sig multimodalt och individanpassat.

4.2 Förutsättningar för lärande

Resonemang kring individuellt lärande framfördes av samtliga intervjupersoner och har därmed blivit ett centralt tema för analys och diskussion i uppsatsen. I det här avsnittet kommer teorier kring förutsättningar för individuellt lärande tillämpas för att analysera ChatGPTs lämplighet som läroverktyg.

Lärande är ett komplext begrepp som kan påverkas av olika områden (Illeris 2015, s. 214). Ett av dessa utgörs av lärstilar, en teori som innebär att individer lär sig saker genom olika tillvägagångssätt. De är specifika för varje enskild individ och beskriver vilka förhållanden som främjar lärandet för just den personen (ibid, s. 220). Dunn och Dunn har formulerat 21 faktorer som har betydelse för människans egen lärstil inom följande kategorier: känslomässiga förhållanden, sociologiska förhållanden och fysiska förhållanden (ibid, s. 223). Känslomässiga förhållanden för lärande kan påverkas av faktorer såsom motivation, ansvar och struktur. Hur självgående en individ är inomområdena eller till vilken grad som de egna behoven tillgodoses inverkar på förmågan att lära sig. Sociologiska förhållanden utgörs istället av den sociala kontexten som lärandet sker i. Det kan exempelvis röra sig om individuellt lärande, lärande med stöd från andra individer, eller lärande i grupp. Fysiska förhållanden inom lärande syftar bland annat på tidsaspekten, vilket blir avgörande för kvalitén på lärandet (Dunn & Dunn 1974, s. 276-278).

Ovannämnda faktorer kan sägas påverka de förutsättningar som bör tillgodoses för optimering av individuellt lärande. ChatGPT har förmågan att bidra med socialt stöd på samma sätt som en annan människa och dessutom kan AI-verktyget bistå med individanpassat stöd genom att förklara saker med utgång i det som användaren är ute efter. ChatGPT kan även öka användarens motivation genom att hjälpa denne formulera sig om det har varit svårt eller ge förslag på idéer som studenterna kan använda för att komma vidare i sitt lärande. ChatGPT kan inom dessa områden sägas vara en resurs för att öka förutsättningarna för lärande samt att det har potential att bistå med positiva effekter för det individuella lärandet.

ChatGPT kan däremot ses som mindre lämpligt att bruka i andra situationer. Exempelvis kan verktyget påverka strukturen av lärande negativt genom att individen förlitar sig mindre på sin egen tanke- och analysförmåga. För stor tillit till ChatGPT kan därmed bli ett hinder för lärande. Förutsättningen motivation kan också påverkas negativt av ChatGPT-användandet, beroende av individ. För den som eftersöker argumentation och diskussion för att förankra sitt lärande kan AI-verktyget inte sägas ge lika mycket nyans som en annan individ skulle göra eftersom ChatGPTs svar i mångt och mycket är beroende av vad användaren frågar. På så vis blir perspektiv-spannet snävare. ChatGPT kan

dessutom sägas påverka lärandet negativt i relation till det tidsaspekten. Även om verktyget bidrar med tidsoptimering kan konsekvensen bli att lärandet inte fördjupas på samma sätt som det kunde gjort om individen inte tillämpat ChatGPT under läroprocessen.

4.3 Time Management

Time management nämndes egentligen bara vid ett tillfälle med en av intervjupersonerna, men har kommit att bli ett bärande koncept för studiens resultat och analys. Nedanstående redogörelse lyfter hur ChatGPT kan bli ett verktyg för time management i såväl akademiska sammanhang som på arbetsmarknaden.

Begreppet går att förklara utifrån en rad olika spektrum, men handlar generellt sett om att optimera sin tid vid genomförande av diverse uppgifter. Varga definierar time management som specifika verktyg eller instrument som tillämpas för att kunna hantera sin tid. Det innefattar aspekter såsom planering, delegering, prioritering och resursfördelning (Varga 2010). På dagens konkurrenskraftiga arbetsmarknad strävar organisationer efter att optimera sin effektivitet. Risker i ett sådant förhållningsätt grundar sig dock i att människor ständigt får arbeta övertid och får en ökad arbetsbelastning, trots att forskning visat på att det kan ge motsatta effekter för produktiviteten. Time management i det sammanhanget handlar då om att förbättra de nuvarande arbetsförhållandena för att kunna optimera sin tid, istället för att öka arbetsbelastningen. Det kan exempelvis handla om att reducera störningsmoment i det dagliga arbetet, återkommande planering och undvika tidskrävande processer (ibid, s. 1).

Produktivitet är dock inte endast kopplat till organisation och arbetsliv, tvärtom har dagens samhälle bidragit till att time management och produktivitet spridits som ett ideal (Gregg 2018, s. 53). Todor Stoilov hänvisar till det så kallade informations- och kunskapssamhället. Dagens avancerade teknologi bidrar till en ständig tillgång till obegränsad information och flertalet enheter som kan användas för att koordinera det vardagliga livet. De förutsättningarna skapar då krav på produktivitet, flexibilitet och anpassning (Stoilov 2012, s. 59). Inte minst inom akademiska sammanhang krävs en förmåga att hantera sin tid effektivt, där studenter hela tiden hanterar diverse uppgifter och examinationer som ska hålla en viss standard inom en viss tidsram. Universitet har dock fått kritik för bristfällig förståelse för tidsbegränsningar och hantering av deadlines (Varga 2010, s. 2).

AI-verktyg som ChatGPT blir då ett relevant verktyg i dagens informations- och kunskapssamhälle för time management. Den omedelbara informationen ChatGPT kan bistå med blir inte bara tidsbesparande utan skapar också utrymme för de aspekter Varga nämnde som planering och prioritering. Även kärnkategorin för effektivisering är nära förankrad till time management, där de intervjuade studenterna försökte hitta produktiva lösningar på de tidskrävande och omfattande studierna.

4.4 Arbetsplatslärande

I avsnittet presenteras en analys kring hur ChatGPT-användande på en arbetsplats riskerar att försämra förutsättningarna för meningsskapande arbetsplatslärande samt vad det kan tänkas leda till för konsekvenser.

Olika individer skapar mening i den verksamhet de är involverade i genom sina handlingar och interaktion med varandra. Med meningsskapande menas enligt författarna den process där människor tolkar sin omgivning och skapar mening av den information man fått ut i förhållande till egna erfarenheter, varvid man sedan agerar utifrån dessa tolkningar (Granberg & Ohlsson 2021, s. 138). Det blir grunden för arbetsplatslärande. Lärprocesserna beskrivs ske genom liknande händelseförlopp och kan beskrivas som mer än en individuell process. Det är en social process där individer, i interaktion med varandra, konstruerar sin värld. När det sker och en gemensam tolkning av omvärlden uppstår kan resultatet bli att arbetsrelaterad kunskap genereras (ibid, s. 140).

På en arbetsplats är meningsskapande gynnsamt utifrån en rad olika faktorer. Det är en process som är svår att genomföra själv men som möjliggör förändring och arbetsplatslärande genom interaktion mellan individer och grupper som kan generera värdefull kunskap kring problemområden och dess lösningar (Granberg & Ohlsson 2021, s. 139). Det lärande som uppstår på arbetsplatsen blir även avgörande för organisationens förmåga att hantera förändring då ett företag med välimplementerade lärmeter klarar förändring bättre (ibid, s. 139). Förutsättningar för arbetsplatslärande blir på så vis en förutsättning för förändring (ibid, s. 143). Det arbetsrelaterade lärandet är dessutom en process som ger upphov till kunskap samt kompetens kring förmågan att agera utifrån en viss arbetsuppgift eller situation som individen ställs inför. Kompetens kan med andra ord beskrivas som en process där kunskap omsätts till handling (ibid, s. 141).

En konsekvens som skulle kunna uppkomma vid överanvändning av ChatGPT i arbetslivet kan vara att kompetensen på arbetsplatsen minskar. Respondenterna uttryckte att grundläggande lärande och djuplärande försämrades genom användande av AI-verktyget. Grundläggande kunskaper ansågs inte befastas i minnet på samma sätt som när traditionella lärmeter, såsom muntlig diskussion, applicerades. Det i sin tur bidrog till att djuplärande på sikt inte kunde ske eftersom de grundläggande kunskaperna inte fanns. Inom ett företag kan det riskera att orsaka skada för den arbetsplatsrelaterade kunskap och kompetens som tidigare nämndes ifall den inte längre förs vidare mellan kollegor. Vidare diskussion kring det kommer presenteras under diskussionen.

5. Diskussion

I avsnittet presenteras först en djupare diskussion kring ChatGPT i förhållande till begreppen time management, effektivisering och lärande, vilket är områden som framkommit ur kodningsprocessen. Därefter följer ett avsnitt där samtliga frågeställningar besvaras.

5.1 Fördjupad diskussion

Den fördjupade diskussionen ämnar undersöka hur begrepp och teorier som varit bärande i uppsatsen kan relateras till varandra samt kopplar det till resultatet.

5.1.1 Time Management och effektivisering

Vårt teoretiserade begrepp för time management och vår kärnkategori för effektivisering är två koncept som går hand i hand. Historiskt sett har människan strävat efter effektivisering i form av tids- och resursbesparande, exempelvis industrialiseringen och sedan digitaliseringen. Samtidigt har time management, som syftar till att optimera användarens tid vid genomförande av uppgifter, blivit ett samhällsideal.

I relation till ChatGPT tror vi att verktyget liksom inom studier kan öka produktiviteten i arbetslivet genom att skynda på tidskrävande uppgifter och då skapa mer tid åt det man anser är viktigare. Det kan i sin tur skapa förutsättningar för en bättre struktur och tidsplanering i sitt arbete och minska risken för att arbeta övertid eller överbelastning av arbete. Samtliga aspekter blir också resurser för time management. Genom att effektivisera och strukturera arbetsbördan på det sättet minskar det också risken för utbrändhet eller långvarig stress. Att ha en sådan stödfunktion för tidsbesparing och som snabb inspirationskälla skulle också kunna ha en positiv inverkan på den egna motivationen, tillfredsställelse i arbetet eller kreativiteten. Samtliga aspekter skulle dessutom kunna resultera i en positiv, motiverande och balanserad arbetsmiljö. Aspekterna för den enskilda individen samt arbetsmiljön går dessutom att relatera till teorin om förutsättningar för lärande. Medarbetarens motivation går att koppla till känslomässiga förhållanden för lärande, medan den nämnda arbetsmiljön relateras till sociologiska förhållanden. Därav skulle man kunna resonera kring hur förutsättningar för effektivisering och time management kan ha en positiv inverkan på lärande.

Ett arbetsklimat som grundar sig i effektivisering, eller ett samhällsideal som förespråkar produktivitet, kan dock också ha en negativ effekt på såväl enskild person som arbetsgruppen och företaget. Medarbetare kan utsättas för en stor stress och press i sitt arbetsliv vilket dels kan bidra till en dålig arbetsmiljö, dels ekonomiska förluster för företaget vid fall av utbrändhet. I teorin om time management kunde man också konstatera att sådan press i arbetslivet dessutom kan ge motsatta effekter för produktiviteten. En sådan inställning till arbetsuppgifter kan också resultera i bristande kvalitet, framför allt i relation till att ChatGPT kan producera felaktig information. Om informationen inte granskas

källkritiskt och analytiskt riskerar arbete att utföras slarvigt eller felaktigt, vilket på sikt också kan skada företaget som inte kommer anses tillförlitligt. Eftersom ChatGPT dessutom har en allomfattande funktion kan användningen av det bidra till social isolering med sämre samarbete och kommunikation, vilket kan ha en negativ inverkan på ens personliga och professionella utveckling. Även här blir sociologiska förhållanden relevanta, men med en negativ inverkan på ens lärande där den sociala kontexten utgörs av isolering, stress och press samt bristande kvalitet.

För att återkoppla till vår frågeställning om de potentiella effekterna av att integrera ChatGPT i arbetslivet, skulle därför effektivisering med hjälp av AI-verktyget kunna bidra till en mer produktiv och strukturerad arbetsplats för såväl medarbetare som arbetsgrupper och organisation. Det kräver dock en varsam och planerad implementering med hänsyn till eventuella konsekvenser. Det skulle exempelvis kunna göras genom att undervisa och vägleda samtliga aktörer i organisationen om ChatGPT. Bland annat HR-funktionen får en stor roll i att granska hur det inverkar på medarbetarnas mående, samarbete och lärande. Teorier för time management blir då också ytterst relevant med fokus på att förbättra de nuvarande arbetsförhållandena med hjälp av AI för att kunna optimera sin tid, istället för att öka arbetsbelastningen. En annan aspekt som är viktig att överväga är de potentiella effekterna på arbetsplatslärandet. Ovanstående redogörelse beskriver hur olika faktorer kan gynna eller hämma olika förutsättningar för lärande. ChatGPT kan dessutom ha liknande inverkan på arbetsplatsen som inom studierna, exempelvis vara gynnsamt för tidskrävande uppgifter, kreativitet och individuellt lärande. Det kan dock också hämma färdigheter för kritiskt och analytiskt tänkande samt självständighet genom att vara ett effektivt och lättillgängligt verktyg som kräver mindre tankeförmåga.

5.1.2 Lärande och ChatGPT

Den här delen av diskussionen kommer att belysa hur teorier om lärande kan kopplas samman samt hur de förhåller sig till ChatGPT-användande och vad det har för potential för såväl lärande i sig som på en arbetsplats.

Som tidigare nämnt kan ChatGPT betraktas som en digital teckenvärld inom det multimodala lärandet. AI-verktyget, i kombination med socialt meningsskapande, kan förankra lärande hos individen dels genom den sociala och reflekterande aspekten, och dels utifrån de tidsbesparande effekter som ChatGPT bidrar med. Multimodalitet skulle även kunna appliceras på en arbetsplats för att gynna arbetsplatslärandet. Som tidigare diskuterats under den teoretiska analysen är risken stor att ChatGPT i sig självt orsakar skada för arbetsplatslärande ifall det ersätter det sociala lärandet på arbetsplatsen. Om det däremot blir en av teckenvärldarna på arbetsplatsen, och appliceras tillsammans med arbetsplatslärande, kan dess fördelar fortfarande utnyttjas utan att det arbetsplatsbaserade lärandet minskar. Eftersom meningsskapande och sociala interaktioner är en viktig del inom arbetsplatslärandet behöver företaget stärka dessa delar, gärna genom att implementera dem i företagskulturen, så riskerar inte ChatGPT att ta över och hämma den multimodala aspekten av lärandet. Om organisationen lyckas skapa en miljö där medarbetarna dels lär

av varandra och delar med sig av sina erfarenheter för att skapa förståelse av sin omgivning, och dels tillämpar ChatGPT och andra teckenvärldar inom områden där tidseffektivisering behövs, har företaget goda förutsättningar att få ut de mest gynnsamma från båda dessa teorier.

En ytterligare koppling som kan göras är mellan förutsättningar för lärande och arbetsplatsbaserat lärande. Uppsatsen ämnade även att undersöka potentiella effekter av ChatGPT-användande på en arbetsplats. Vi tror att ChatGPT kan skapa förutsättningar för individuellt lärande i vissa sammanhang, men även att det kan få en negativ effekt på det långsiktiga individuella lärandet i andra. Vi tror dock att förutsättningar för individuellt lärande och arbetsplatslärande går hand i hand. Det vill säga, om det finns goda förutsättningar för det individuella lärandet skulle det kunna gynna det arbetsplatsbaserade lärandet. Arbetsplatslärande bygger som redan känt på socialt meningsskapande mellan individer på en arbetsplats. Hur den sociala processen blir gynnsam, avgör sedan hur den gemensamma tolkningen av världen utformas. När arbetsplatslärande uppstår skapas värdefull kunskap kring problemområden och lösningar inom organisationen, men för att en givande diskussion kring det mellan individer ska kunna uppstå måste individerna i sig ha en grundläggande förståelse för företaget. Om ChatGPT integreras i företaget på ett ansvarsfullt sätt kan det bli en tillgång för företaget genom att berika det individuella lärandet. Om de anställda känner sig kunniga och kompetenta skulle det i sin tur kunna öka engagemanget för deras arbete vilket kan göra dem mer produktiva, något som blir gynnsamt för företaget.

En risk med implementering av ChatGPT på en arbetsplats kan däremot vara att medarbetarna, på grund av verktygets tidseffektiva egenskaper, förlitar sig på ChatGPT istället för att lära av varandra och utnyttja det arbetsplatsbaserade lärandet. I ett sådant skeende kan de anställda gå miste om varandras kunskaper, något som kan bli ödesdigert för ett företag som möter interna och externa förändringar då företag som har väl implementerade lärmeter i regel klarar förändring bättre. För att inte det ska ske skulle ett företag aktivt kunna främja arbetsplatslärandet genom att etablera en företagskultur där lärande av varandra premieras framför att kunna själv.

5.2 Besvarande av frågeställningar

Den första frågeställningen undersökte studenters upplevelser av sitt användande av ChatGPT. Resultaten visade på att samtliga respondenter hade en relativt kort erfarenhet av AI-verktyget och med det begränsade kunskaper av dess möjligheter och risker. Det skapade också en viss avhållsamhet till användningen av ChatGPT, framför allt i relation till den bristande informationshanteringen. I kategori fyra under den öppna kodningen hänvisade flera av respondenterna till att verktyget kommit med felaktig information, inte uppgav någon konkret källhänvisning eller hade förmågan att avvisa en fråga om den inte kunde generera ett korrekt svar. I kategori två går det också att avläsa att en del studenter var försiktiga med användandet för att inte förlora det självständiga lärandet. Istället såg samtliga respondenter ChatGPT som ett komplementär verktyg för lärande. Kategori

tre redogör för hur studenterna resonerade kring hur verktyget kan bidra med kreativitet och idéskapande för uppsatsskrivande, samt vara ett hjälpmedel för översättning och grammatik. Men framför allt menade de på att ChatGPT bidrar till tidsoptimering genom att kunna sammanfatta omfattande texter. Studenterna menade på att denna effektivisering av tidskrävande uppgifter bidrog till att de kunde lära sig mer eftersom de kunde fokusera mer på det de ansåg var viktigt, vilket utvecklades i båda kärnkategorierna under den selektiva kodningen. Trots dessa möjligheter och brister upplevde studenterna att de framför allt inte använde ChatGPT i tillräckligt stor grad för att det skulle ha någon direkt inverkan på deras lärande. Som framkom i kategori två fanns det dessutom en acceptant kring verktygets utveckling och de själva förmodade att de skulle utöka sitt användande i framtiden. Framför allt förmodade de flesta respondenter att användandet var en generationsfråga.

Nästa frågeställning sökte svar på hur studenter resonerar kring vilken inverkan ChatGPT har på deras lärande. I resultatet framkom såväl positiva som negativa aspekter. Något som tydligt uttrycktes var att ChatGPTs mångsidiga funktioner skapar förutsättningar för individanpassat lärande samt ger stöd för saker som personer upplever är svåra. I kategori två under den öppna kodningen beskrevs AI-verktyget kunna bidra till studenternas lärande genom att bistå med förklaringar till svårtolkad information samt hur den tillämpas. ChatGPT kan dessutom användas som inspirationskälla för att främja den kreativa tankeprocessen om man som student fastnat i sina tankebanor, vilket framkom ur den selektiva kodningen. Tidsoptimering ansågs också vara en positiv aspekt, det kunde bland annat främja lärandet genom att reducera tiden som behövde tillägnas tidskrävande uppgifter som inte ansågs gynna lärandet, till exempel sammanfattande av en längre text.

ChatGPTs inverkan på lärandet kunde förstås som en generationsfråga utifrån respondenternas svar i samtliga intervjuer. I kategori fem framhölls att förutsättningarna för användandet bygger på ett eget ansvar att hitta balansen mellan att applicera ChatGPT som ett stöd och helt förlita sig på verktyget i studierna. Utifrån empirin framkom det åsikter kring att läroverk idag inte vägleder och informerar studenter om ChatGPTs funktioner i tillräcklig utsträckning. Det ansågs kunna bidra till att användandet förhindrar lärande istället för att främja det då det inte finns tillgänglig information för studenterna kring hur ChatGPT bör användas på ett korrekt sätt. En risk för kommande generationer ansågs då grundas i de bristfälliga kunskaper studenter har kring ChatGPTs för- och nackdelar. Överanvändning av AI-verktyget förutspåddes också riskera att ersätta lärande eftersom de egna kunskaperna och förmågorna inte används på samma sätt då verktyget tillämpas. Det ansågs i sin tur resultera i minskad individuell utveckling och försämrat djuplärande. ChatGPTs lättillgänglighet i kombination med bristande konsekvenstänk kring AI-användande resonerades därmed kunna påverka lärande negativt.

Vår sista frågeställning grundar sig i en diskussion kring vilka de potentiella effekterna av att integrera ChatGPT på arbetsplatsen skulle kunna vara, utifrån studenternas utsagor. Eftersom studien gjordes på studerande hade ingen en längre arbetslivserfarenhet, framför allt inte i relation till ChatGPT i arbetslivet. Många av respondenterna reflekterade dock

över dess potentiella användningsområden. Under kategori sju i den öppna kodningen lyftes att AI-verktyget kunde användas för annonsskrivande, rekrytering och omfördelning av mänskliga resurser där vissa arbetsuppgifter kunde ersättas av AI. Vår egen tolkning är att studenterna, liksom i sina studier, ser ChatGPT som ett potentiellt kompletterande verktyg på arbetsmarknaden. Framför allt ser vi även här hur våra kärnkategorier - effektivisering och individuellt lärande - blir bärande även i arbetslivet. Effektivisering nämndes exempelvis i relation till tidskrävande arbetsuppgifter såsom annonser, medan individuellt lärande går att koppla till hur studenterna använde ChatGPT för att generera frågor till en arbetsintervju. Det hjälpte till att skapa en egen uppfattning om vad som skulle kunna uppkomma. Respondenterna påpekar dock att man även utifrån ett arbetslivsperspektiv bör vara återhållsam med användningen för att inte ersätta det egna tänkandet, och med det individuella lärandet. Under en av intervjuerna nämndes dessutom time management, vilket teoretiserades under den teoretiska analysen.

6. Avslutande reflektioner

I ett avslutande avsnitt görs en reflektion kring hur studien bidragit till forskningen, samt förslag på vidare forskning.

Undersökningens syfte grundade sig i att beskriva och analysera universitetsstudenters upplevelser av ChatGPT och hur de ansåg att det påverkat deras lärande, samt vilka potentiella effekter det skulle kunna ha i arbetslivet. Undersökningen har identifierat studenters användning av och förhållningssätt till ChatGPT, samt deras reflektioner kring dess positiva och negativa inverkan på deras lärande. Resultaten grundade sig i effektivitet och individuellt lärande, vilket kunde relateras till såväl studier som arbetslivet. Vi anser att studien kunnat bidra till att minska kunskapsluckan kring ett relativt outforskat och aktuellt ämne, vilket kan gynna framtida vägledning för ChatGPT.

Studien är dock begränsad och skapar utrymme för vidare forskning. Framför allt skulle undersökningen kunna göras inom en organisation eller på en arbetsplats för att utöka arbetslivsperspektivet. En djupare undersökning skulle då kunna bidra med konkreta arbetslivserfarenheter kring ChatGPTs funktion och påverkan på arbetsmarknaden. Vidare skulle en studie kunna göras på professorer eller lärare för att utöka perspektivet inom studier, exempelvis hur de använder ChatGPT eller deras förhållningssätt till studenters användande. Slutligen nämndes AI-användande vara en generationsfråga, vilket öppnar upp för en undersökning baserad på olika åldrar. Förslagsvis skulle en liknande studie kunna göras på grundskoleelever för att utveckla resonemanget.

Samtliga studier skulle därav kunna bidra till ett djupare perspektiv inom området. Vi tror dock att med AIs och ChatGPTs ständiga utveckling kommer sådana studier vara av ytterst intresse.

Referenser

- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 3. uppl. Liber AB
- Chan, C. Colloton, T. (2024). *Generative AI In Higher Education*. The University of Hong Kong
- Charmaz, K. (2014). *Constructing Grounded Theory*. 2. uppl. SAGE Publications Ltd.
- Denscombe, M. (2018). *Forskningshandboken - för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. 4. uppl. Studentlitteratur AB.
- Dunn, R. & Dunn, K. (1974). *Learning Style as a Criterion for Placement in Alternative Programs*. The Phi Delta Kappan, December 1974.
https://www.jstor.org/stable/20297890?casa_token=0xP0J8SAjlUAAAAA%3AD-flSBQ0t3akwPBVVxmM6PB3g5CQMsVY-CIC_YVurTW8xIDpY4Xl8Nl21FB6TkZ3Fq94KoP8zVjKBjwRtIT30i42zwuahG-HI9PKEnSHBsRlA8GloshHA
- Fejes, A. & Thornberg, R. (red.). (2019). *Handbok i kvalitativ analys*. 3. uppl. Liber.
- Granberg, O. & Ohlsson, J. (2021). *Kollektivt lärande i arbetslivet*. 2. uppl. Studentlitteratur AB.
- Gregg, M. (2018). *Counterproductive: Time Management in the Knowledge Economy*. Duke University Press. <https://ebookcentral.proquest.com/lib/lund/reader.action?docID=5559960&ppg=4>
- Illeris, K. (2015). *Lärande*. Studentlitteratur AB, Lund.
- Lin, X. Chan, R. Sharma, S. (2024) . *ChatGPT and Global Higher Education: Using Artificial Intelligence in Teaching and Learning*. STAR Scholars
- Lunds Universitet (2024). *AI-policy - ekonomisk-historiska institutionen*. <https://www.ehl.lu.se/organisation/ekonomisk-historiska-institutionen/studera-ekonomisk-historia/nuvarande-student-i-ekonomisk-historia/ai-policy-ekonomisk-historiska-institutionen> (Hämtad 2025-01-02)
- Lunds Universitet (2024). *Universitetet i korthet*. <https://www.lu.se/om-universitetet/universitetet-i-korthet> (Hämtad 2025-01-02)
- Nationalencyklopedin, artificiell intelligens. <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/artificiell-intelligens> (hämtad 2024-12-13)

Parker, L. Carter, C.W. Karakas, A. Loper, A.J. Sokkar, A. (2024). *Artificial Intelligence in Undergraduate Assignments: An Exploration of the Effectiveness and Ethics of ChatGPT in Academic Work*. I Lin, X. Chan, R. Sharma, S. Bista, K. ChatGPT and Global Higher Education: Using Artificial Intelligence in Teaching and Learning. STAR Scholars, s. 220-239.

Seale, C. (1999). *The Quality of Quantitative Research*. SAGE Publications Inc.

Selander, S. & Kress, G. (2021). *Design för lärande - ett multimodalt perspektiv*. 3. uppl. Studentlitteratur AB.

Stoilov, T. (2012). *Time Management*. IntechOpen. https://mts.intechopen.com/storage/books/1854/authors_book/authors_book.pdf

Varga, A.P. (2010). *Time Management*. Nova Science Publishers, Incorporated. <https://ebookcentral.proquest.com/lib/lund/reader.action?docID=3018831&ppg=29>

Vetenskapsrådet (2024). *God forskningssed*. <https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2024-10-02-god-forskningssed-2024.html>

Xiao, P. & Chen, Y. & Bao, W. (2023). *Waiting, Banning, and Embracing: An Empirical Analysis of Adapting Policies for Generative AI in Higher Education*. https://download.ssrn.com/23/06/07/ssrn_id4471289

Bilagor

intervjuguide

Inledning

Vi skriver vår C-uppsats inom området sociologi. Syftet med vår uppsats är att beskriva och analysera hur studenter inom högre utbildning upplever sitt användande av AI-verktyg och hur de anser att det påverkar deras lärande. Genom undersökningen vill vi belysa hur AI-verktyg kan stödja eller hindra studenters förmåga för kritiskt och analytiskt tänkande samt självständighet i akademiska sammanhang. Förhoppningen med studien är att öka förståelsen för hur studenter förhåller sig till AI-verktyg samt i vilken utsträckning det används i akademiska sammanhang.

Vi berättar att intervjun kommer behandlas konfidentiellt och ber om tillåtelse att spela in intervjun som en ljudfil. Slutligen understryker vi att intervjupersonen har rätt att avbryta intervjun när som helst samt att ljudfilen kommer raderas efter transkribering.

Bakgrund

1. Hur skulle du beskriva din studieteknik? Vilka metoder använder du?
2. Hur varierar din studieteknik beroende på vad du studerar inför? (examinationer och liknande)
3. Vad tycker du är svårast med dina studier? (studier som i att plugga)

AI

4. Vilka AI-verktyg använder du i dina studier?
5. Hur och till vad använder du AI-verktyg i dina studier?
6. Hur ser du på användandet av AI i allmänhet?
7. Till vilken grad tycker du AI-verktyg har ersatt traditionella studieverktyg? (ex böcker, tillämpningsuppgifter, muntliga diskussioner osv)
8. Tror du att AI användande påverkar ditt källkritiska tänkande? Varför/varför inte?

AI och lärande

Lärande är en process som leder till förändring, vilket sker som ett resultat av erfarenhet, och ökar potentialen för ökade prestationer och lärande i framtiden.

9. Känner du att AI-verktyg förändrat din lärandeförmåga? På vilket sätt?
10. Underlättar AI-verktyg dina studier? På vilket sätt?
11. Vilka hinder tror du AI-verktyg får för ditt lärande och lärande generellt?
12. Tycker du det finns något som är svårt med att använda AI som verktyg och på vilket sätt isåfall?
13. Vilken potential tror du AI har på lärande på lång sikt?

Avslutande

14. Har du något som du skulle vilja tillägga?
15. Är det okej att vi återkopplar ifall ytterligare frågor skulle uppkomma?

LUNDS UNIVERSITET
Sociologiska institutionen
Box 114, 221 00 LUND
www.soc.lu.se